

نام و نام خانوادگی :		باسمه تعالی سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان اداره استعدادهای درخشان استان کرمان دبیرستان	آزمون هماهنگ ادبیات فارسی مدارس سمپاد پایه: دهم کلیه رشته های نظری	
نام پدر:			نام دبیر:	
پایه:			تاریخ آزمون: ۱۴۰۳ / ۱۰ / ۱۰	
شعبه:			مدت آزمون: ۹۰ دقیقه	
دی ماه ۱۴۰۳			تعداد صفحات: ۴	
ردیف			سوالات پاسخ برگ دارد	
قلمرو زبانی (۷ نمره)				
۱	معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) آنکه بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود. ب) دست معلم از <u>وقب</u> حیوان روان شد.			۰/۵
۲	با توجه به بیت «ای مفتخر به طالع مسعود خویشان / تاثیر اختران شما نیز بگذرد» یک معادل معنایی برای واژه «طالع» در بیت زیر مشخص کنید. بر بخت بد فرو آید / هر که گیرد عنان مرکبش از			۰/۲۵
۳	تفاوت معنایی فعل «شد» را در گزینه های زیر بررسی کنید. الف) آن مرد خجل شد و عذرها خواست. ب) روز سیوم به مجلس وزیر شدیم.			۰/۵
۴	با توجه به معنی، املای چند واژه نادرست است؟ صحیح آن را بنویسید؟ بهائیم: چهارپایان مخلص: بی ریا مصلخ: رخت کن حمام پلاس: نوعی گلیم امله: کارگران قیاس: حدس غرض: مقصود			۰/۵
۵	واژه درست را از بین واژه های داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید؟ الف) رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش خاصه (غرابت ، قرابت) خویش را ب) دیوار شهر خراب شده آن را (امارت ، عمارت) باید کردن			۰/۵
۶	کدام یک از ابیات زیر فاقد غلط املایی است؟ الف) خواست کز آن ورطه قدم در کشد / خویشان از حادثه برتر کشد ب) حسنت به اتفاق ملاهت جهان گرفت / آری به اتفاق جهان می توان گرفت			۰/۲۵
۷	در گروه کلمات زیر سه غلط املایی وجود دارد؟ شکل صحیح آنها را بنویسید. طرب و شادی قبطه ی بزرگ زندگانی طمأنینه و وقار لهو و لهب یال و قارب تیمار و غمخاری			۰/۷۵
۸	هم معنی واژه خواری در کدام گزینه نیامده است؟ الف) هر چه به او تنگ گرفتند، کمربند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی هامان اخت شد. ب) در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لثیمی، کریمی کرد. ج) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حسیض هم می توان عزیز بود د) ما بارگه دادیم این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران چه رسد خذلان			۰/۲۵

۰/۲۵	معنی کدام واژه با بقیه متفاوت است؟ الف) نقش بندی ب) صورتک پ) صورت داد ت) صورتگری	۹
۰/۲۵	با توجه به بیت «وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد» یک گروه اسمی مطابق با الگوی (صفت+هسته+مضاف الیه) بیابید و بنویسید.	۱۰
۰/۵	با توجه به متن داده شده به سوالات پاسخ دهید. کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید قضا همی بردش تا به سوی دام و دانه گفته اند نیکوترین از سر آن بود که یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود الف) یک کلمه دو تلفظی مشخص کنید. ب) کدام کلمه هم آوا دارد.	۱۱
۰/۵	نقش کلمات مشخص شده را بنویسید. الف) خدای در همه حال از بلا نکه دارد. ب) لیک چنان خیره و خاموش ماند	۱۲
۰/۵	در عبارت «رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش» الف) نوع «را» را بنویسید. ب) نوع «و» به کار رفته را بنویسید؟	۱۳
۰/۷۵	با توجه به نوشته ی زیر، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید. کله، پاها مانده بود با سم ها و ما چشم به راه آخر کار و با خبر از مشکل صاد سرا پاش از درماندگی اش خبر می داد. الف) واژه های « با خبر» و «سراپاش» دارای نقش قیدی هستند. ب) واژه های مشخص شده دارای رابطه معنایی تضمن هستند. ج) زمان فعل جمله اول ماضی بعید است.	۱۴
۰/۵	در بیت زیر چه کلمه ای حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید. سرو زر و دل و جانم فدای آن یاری که حق صحبت مهر و وفا نکه دارد	۱۵
۰/۲۵	مصرع دوم بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید. چون بگشایم ز سر مو شکن ماه ببیند رخ خود را به من قلمرو ادبی (۵نمره)	۱۶
۰/۵	گزینه صحیح را انتخاب کنید. الف) مفهوم کنایه های «سرخگون شدن، کوه نظری، دستی نازک داشتن» به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟ الف) عاشق شدن ، حسادت ، مهارت داشتن ☐ ب) عاشق شدن ،عاقبت اندیش نبودن ،مهارت داشتن ☐ ج) خجالت زده شدن، حسادت ، لاغر بودن ☐ د) خجالت زده شدن ، عاقبت اندیش نبودن، مهارت داشتن ☐	۱۷

	(ب) کدام یک از آرایه ها در عبارت زیر به کار نرفته است؟ و مثل قرآن مثل آب است روان، در آب حیات تن ها بود ، و در قرآن حیات دل ها بود الف) تشبیه ☐ (ب) سجع ☐ (ج) جناس همسان ☐ (د) تکرار ☐	
۱۸	جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید؟ الف) در مصرع « بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم » واژه ————— « مشبه به » تشبیه است. ب) در سروده ی « و صداقت شیرین ترین لبخند بر لبان اراده دوست » کاربرد آرایه های تشبیه، تشخیص، تناسب، حس آمیزی و ————— مشهود است.	۰/۵
۱۹	در ابیات زیر قسمت های مشخص شده در بر دارنده چه آرایه هایی هستند؟ (۱) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید (۲) بر سر آنم که گر ز دست بر آید دست به کاری زخم که غصه سر آید	۰/۵
۲۰	در عبارت «با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده » الف) کدام حس ها با هم آمیخته شده است؟ ب) آمیختن این حس ها، سبب ایجاد کدام آرایه ادبی شده است؟	۰/۵
۲۱	در بیت زیر دو آرایه ادبی مشخص کنید. ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد	۰/۵
۲۲	کدام یک از بیت های زیر « حسن تعلیل » دارند دلیل خود را بنویسید. الف) تویی بهانه ی آن ابر ها که می گریند بیا که صاف شود این هوای بارانی ب) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی یقین دانم که بی شک جان جانی	۰/۵
۲۳	همه آثار جزو ادبیات تعلیمی به حساب می آیند به جز -----. الف) کلیله و دمنه ب) بوستان ج) شاهنامه د) مثنوی معنوی	۰/۲۵
۲۴	در کدام گزینه، نام نویسنده به ترتیب نام اثر درست آمده است : الهی نامه، ترجمه کلیله و دمنه، اسرارالتوحید، ارزیابی شتاب زده دیوار الف) عطار نیشابوری-نصرالله منشی-محمدبن منور- جلال آل احمد- جمال میر صادقی ب) عطار نیشابوری- نصرالله منشی- جلال آل احمد- جمال میر صادقی- محمدبن منور	۰/۲۵
۲۵	درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید. الف) ایستادگی در برابر بیدادگری های اشخاص و حکومت های ظالم در تاریخ مربوط به ادبیات انقلاب اسلامی است. درست ☐ نادرست ☐ ب) کتاب اتاق آبی اثر سهراب سپهری است. درست ☐ نادرست ☐	۰/۵
شعر حفظی		
۲۶	الف) مصرع اول بیت زیر را کامل کنید. ----- / می گویم و بعد از من گویند به دوران ها ب) کدام گزینه مصراع دوم بیت زیر را کامل می کند؟ چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم / -----	۱

	(۱) متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را (۲) به علی شناختم من به خدا قسم خدا را (۳) که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را ج) کامل کنید. تا ————— عشقت آویخته در دامن	
قلمرو فکری (۸نمره)		
۲۷	خواجه نظام الملک در عبارت « شهر را از عدل دیوار کن و راه ها از ظلم و خوف پاک کن که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ » چه چیزی را لازمه ی امنیت پایدار در مملکت دانسته است؟	۰/۲۵
۲۸	در بیت « تعلیم زاره گیر در امر معاش / نیمی سوی خود می کش و نیمی می باش » به چه اخلاق پسندیده ای توصیه می شود.	۰/۲۵
۲۹	مقصود از قسمت های مشخص شده چیست؟ الف) بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چر غدان شما نیز بگذرد ب) در بن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری	۰/۵
۳۰	عبارت « گندم نما و جو فروش نباش » آدمی را از چه کاری بر حذر می دارد؟	۰/۲۵
۳۱	در داستان دیوار «بنا» و « دیوار» نماد چه کسانی هستند؟	۰/۵
۳۲	با توجه به سروده ی همای رحمت در بیت زیر منظور از «آشنایی» و «آشنا» چه کسانی است؟ همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی بنوازد آشنا را	۰/۵
۳۳	عبارت « معلم دور نبود، صورتک به رو نداشت » کدام ویژگی معلم را نشان می دهد.	۰/۵
۳۴	در درس جمال و کمال به اعتقاد نویسنده منشأ ایجاد زیبایی در داستان حضرت یوسف چیست؟ الف) اعجاب و شگفتی داستان ب) هماهنگی اجزای داستان ج) تضاد و تقابل اجزای داستان د) کید کایدان در داستان	۰/۲۵
۳۵	مفهوم بیت زیر را بنویسید. به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدمی از کفی خاک	۰/۲۵
۳۶	در جمله ی مقابل نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تاکید دارد؟ اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن	۰/۲۵
۳۷	در درس سفر به بصره چرا ناصر خسرو، بلافاصله دعوت وزیر را نپذیرفت؟	۰/۵
۳۸	معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید؟ (۱) چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد (۲) زین نمط آن مست شده از غرور (۳) صبا بر سر زلف آن ار دل مرا دیدی (۴) و عزمت ضامن دوام جهان شد. (۵) زینهار تا سر این حقه باز نکنی. (۶) از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی. (۷) آن مرد پارسی هم دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. (۸) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.	۴

۱. الف) ستمگر

ب) هر نوع فرورفتگی در بدن مانند گودی چشم

۲. بخت

۳. در جمله الف به معنای انجام شدن است اما در جمله ب "شد" به معنای وارد شدن است

۴. مصلخ ← مسلخ

امله ← عمله

غرض ← قرض

۵. الف) قرابت

ب) عمارت

۶. الف

۷. قبطه ← غبطه

غمخار ← غمخوار

قارب ← غارب

۸

۹. ب

10. وین بوم محنت

11. الف) آموزگار

ب) قضا

12. الف) مفعول

ب) مسند

13. الف) فک اضافه

ب) واو ربط

14. الف) درست

ب) نادرست

ج) درست

15. در پایان مصراع اول کلمه "باشد" حذف شده است که این

حذف به قرینه معنایی است

16. ما رخ خود را به (در) من ببیند

17. الف) د

ب) ج

18. الف) در اضافه تشبیهی "تیر جور"، تیر مشبه به است و در

تشبیه "تحمل سیر"، سیر مشبه به است
(ب) استعاره

19. الف) ایهام
(ب) مجاز

20. الف) در کلمه "شنیدن بوی" دو حس شنوایی و بویایی آمیخته
شده
(ب) حس آمیزی

21. 1. "رمه" استعاره از مردم
2. "رمه" و "گرگ" تضاد
3. "چوپان گرگ طبع" گونه‌ای متناقض‌نما

22. الف) شاعر باریدن ابر را به خاطر غیبت معشوقش می‌داند

23. ج

24. الف

25. الف) درست
(ب) درست

26. الف) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش
(ب) گزینه 3: که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را

ج) خار غم

27. او عدالت و نابودی ظلم را لازمه امنیت می‌داند

28. بخشنده بودن

29. الف) جان انسان

ب) آسمان

30. انسان را از دورو بودن بر حذر می‌دارد

31. بنا نماد کسانى است که مانع ارتباط افراد می‌شوند و دیوار از عواملی است که سبب قطع شدن ارتباط افراد می‌شوند

32. منظور از آشنایی معشوق و منظور از آشنا عاشق است

33. دورو نبودن

34. ج

35. این بیت به خلقت انسان اشاره دارد

36. خویشتن‌داری

37. زیرا ناصر خسرو در آن زمان ظاهر خوبی نداشت و

نمی‌خواست که شاه او را اینطور ببیند

38. جمله‌های مرتب شده:

1. همانگونه که عدل و داد انسان‌های دادگر در جهان باقی نماند پس ستم ستمگران نیز بی‌گمان از بین رفتنی خواهد بود
2. با این شیوه چشمه زیبای مسح شده از تکبرش به پیش می‌رفت وقتی که کمی از سرچشمه‌اش دور شد
3. ای باد صبا اگر دل مرا اسیر زلف یار دیدی لطفاً به یارم بگو که نسبت به من بی‌مهر نباشد
4. عزم و اراده امام حسین باعث شد جهان ادامه پیدا کند
5. حواست باشد تا در این صندوقچه را باز نکنی
6. از یادگیری نترس که بتوانی به وسیله آن از عیب و عار دور باشی
7. آن مرد پارسی هم تهی دست بود و توان مالی نداشت تا به حال من رسیدگی کند
8. جانشین راستین هنرمند خود بود. ج